

Симоненко, Е.Ю. Старкова // Международный журнал экспериментального образования. – 2013. - №5. – 128 с.

4. Шапиро С.А. Инновационные подходы к процессу управления персоналом организации: монография. - М.: РХТУ им Д.И. Менделеева, 2011 – 152 с.

5. Граждан О.Б. Інноваційні підходи до управління персоналом підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/alegre380/ss-27864884>

6. Короленко С.М. Коучинг як інноваційний інструмент ефективного управління персоналом / С. М. Короленко, Р. В. Короленко, Ю. О. Судакова. // Економіка. Управління. Інновації. - 2013. - № 1. - С. 53-60

7. Костюк, О. Д. Інноваційні інструменти управління персоналом / О. Д. Костюк // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки. Полтава: ПДАА. – Вип. 1 (6). – Т. 1. - 2013. - С. 143-147

8. Пучкова С. І. Інновації у практиці управління персоналом на сучасних підприємствах / С. І. Пучкова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2008. – Вип. 34. – С. 140-147.

Ключові слова: інновація, методи управління, персонал, новація, трудова діяльність, творчий підхід, інтереси працівників, потреби персоналу

Ключевые слова: инновация, методы управления, персонал, новация, трудовая деятельность, творческий подход, интересы работников, нужды персонала

Keywords: innovation, management methods, personnel, novation, labor activity, creativity, employees' interests, staff needs

УДК 330.322.12:338.124.4

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

Ладиченко К. І., к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки, Київській національній торговельно-економічній університет, м. Київ

Тронько В. В., к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки, Київській національній торговельно-економічній університет, м. Київ

Ладиченко К.І., Тронько В.В. Інвестиційна привабливість України в умовах поглиблення соціально-політичної кризи.

Проаналізовано динаміку та структуру прямих іноземних інвестицій в українську економіку. Виявлено значний спад їх динаміки при незмінній географічній структурі інвесторів: більшість інвестицій припадає на країни ЄС, офшорні країни або податкові гавані. Встановлено, що на світовому ринку інвестиційних ресурсів Україна виступає нетто-споживачем та не відіграє вагомій ролі. Доведено, що значний вплив на зазначений стан інвестиційних ресурсів становить низька інвестиційна привабливість національної економіки як для закордонних, так й для внутрішніх інвесторів. Визначено основні проблеми залучення іноземних інвестицій та фактори, що впливають на інвестиційну привабливість України в умовах економічної, соціальної та політичної кризи. До факторів, що найбільше знижують інвестиційну привабливість України слід віднести: мінливість законодавчої бази, ненадійність банківської системи, недосконалість податкової системи

© Ладиченко К.І., Тронько В.В., 2015

© Ladychenko K., Tronko V., 2015

та надмірне податкове навантаження, недієздатність системи правового та економічного захисту інвесторів, надмірну корумпованість органів влади, відсутність постінвестиційного супроводження проектів, слабкість фондового ринку, політичну нестабільність. Не зважаючи на підвищення місця України у різноманітних рейтингах, що відображають позитивне сприйняття іноземними інвесторами національного бізнес-середовища, зроблено висновок, що проведених реформ недостатньо для стимулювання прямих іноземних інвестицій. Запропоновано заходи для підвищення інвестиційної привабливості країни.

Ladychenko K., Tronko V. Ukraine investment attractiveness in terms of deepening social and political crisis intensification.

The dynamics and structure of foreign direct investment in the Ukrainian economy are analyzed. A significant decline in foreign direct investments (FDI) with the same geographical structure of the investors, i.e. the majority of FDI comes from the EU, the country or offshore tax havens, is revealed. It was found that at the global market of investment resources Ukraine is a net consumer and does not play a significant role. It is proved that an essential impact on the position of the Ukrainian specified investment resources is caused by the low investment attractiveness of the national economy as for foreign as for domestic investors. The main problem of FDI attractiveness and factors affecting the investment attractiveness of Ukraine in terms of the economic, social and political crisis are defined. The factors that most reduce the investment attractiveness of Ukraine are the following: the variability of the legislative framework, insecurity of the banking system, the imperfection of the tax system and the excessive tax burden, the incapacity of the legal and economic protection of investors, excessive government corruption, lack of post-investment support projects, the weakness of the stock market, political instability. Despite Ukraine's ranking improvement, reflecting the positive perception of foreign investors of the national business environment, it is concluded that national reforms to encourage foreign direct investment are not sufficient. Measures to improve the investment attractiveness of Ukraine are proposed.

Ладыченко К.И., Тронько В.В. Инвестиционная привлекательность Украины в условиях углубления социально-политического кризиса.

Проанализирована динамика и структура прямых иностранных инвестиций в украинскую экономику. Выявлен значительный спад их динамики при неизменной географической структуре инвесторов: большинство инвестиций приходится на страны ЕС, оффшорные страны или налоговые гавани. Установлено, что на мировом рынке инвестиционных ресурсов Украина выступает нетто-потребителем и не играет весомую роль. Доказано, что значительное влияние на указанное состояние инвестиционных ресурсов осуществляет низкая инвестиционная привлекательность национальной экономики как для иностранных, так и для внутренних инвесторов. Определены основные проблемы привлечения иностранных инвестиций и факторы, влияющие на инвестиционную привлекательность Украины в условиях экономического, социального и политического кризиса. К факторам, которые больше всего снижают инвестиционную привлекательность Украины следует отнести: изменчивость законодательной базы, ненадежность банковской системы, несовершенство налоговой системы и чрезмерная налоговая нагрузка, недееспособность системы правовой и экономической защиты инвесторов, чрезмерную коррумпированность органов власти, отсутствие постинвестиционного сопровождения проектов, слабость фондового рынка, политическую нестабильность. Несмотря на повышение места Украины в различных рейтингах, отражающих позитивное восприятие иностранными инвесторами национальной бизнес-среды, сделан вывод, что проведенных реформ недостаточно для стимулирования прямых иностранных инвестиций. Предложены меры по повышению инвестиционной привлекательности Украины.

Постановка проблеми. Важливим рушійним елементом забезпечення сталого розвитку економіки будь-якої країни виступає її інвестиційна привабливість. Від обсягів інвестування та напрямків вкладень капіталу значною мірою залежить розвиток національної економіки та соціально-економічний рівень життя населення. При цьому проблема недостатньої кількості інвестицій може бути характерною як для етапу бурхливого зростання економіки, так й для фази стагнації.

З одного боку, країна, а особливо та, яка знаходиться на шляху реформ (економічних, соціальних, політично-правових тощо), хоче зростати, але не має для цього інвестицій. Її уряд у процесі реалізації цих реформ посилено працює над створенням сприятливих умов для підвищення інвестиційної привабливості цієї країни, а отже, для залучення додаткового капіталу в її економіку і в реалізацію соціальних проектів. З іншого коли впроваджені реформи дають нарешті позитивний ефект, і відбувається очікуваний розвиток держави, потреба в інвестиціях знову зростає. Отже, забезпечення інвестиційної привабливості країни є процесом, регулювання якого передбачає врахування змін у динамічному середовищі: всередині цієї країни і в її оточенні. Ситуація ускладнюється постійним одночасним зростанням як вимог інвесторів, так і потреб країни, а також загальною обмеженістю світових фінансових і матеріальних ресурсів. У такий спосіб відбувається і загострення конкурентної боротьби за володіння цими ресурсами, і зростання значущості рейтингу інвестиційної привабливості країни [1, с. 35].

Оскільки Україна не має достатньо ресурсів для створення конкурентоспроможної економіки, залучення інвестицій на світовому ринку залишається головною умовою для відновлення української економіки. Зрозуміло, що в умовах військових дій на частині української території інвестиційна привабливість країни значно знижується, але мають бути створені засади залучення інвестицій для відновлення цих територій та економічного зростання країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням різних аспектів інвестиційної привабливості займаються як іноземні, так і вітчизняні учені-економісти, серед яких, зокрема О.І. Амоша, О.М. Анісімова, С.С. Аптекар, І.Т. Балабанов, І.О. Бланк, І.П. Булеєв, В.М. Геєць, Л.Дж. Гітман, А.Ф. Гойко, В.М. Гриньова, В.В. Краснова, В.М. Колосок, Т.В. Кулініч, Л.М. Кузьменко, І.П. Мойсеєнко, В.П. Савчук, Т.П. Ткаченко, М.Г. Чумаченко та ін. Разом з тим залишаються не достатньо розкритими умови, що впливають на інвестиційну привабливість вітчизняної економіки та роль держави у протидії негативному впливу окремих факторів.

Метою статті є аналіз динаміки інвестиційної привабливості України та її вплив на обсяги залучених інвестицій, а також розробка пропозицій щодо підвищення інвестиційної привабливості країни.

Викладення основного матеріалу. На світових ринках інвестицій Україна виступає нетто-споживачем, отримавши на початок 2014 р. трохи більше 57 млрд дол інвестицій у акціонерний капітал (табл. 1) без врахування АР Крим та м. Севастополь ця цифра скорочується до 45,9 млрд дол на кінець 2014 року. При чому політичні події в країні істотно не змінили а ні географічної, а ні галузевої структури інвестицій. Проте суттєво уповільнилась їх динаміка.

Основними інвесторами в Україну є переважно європейські країни: на їх частку припадає близько 76 % інвестицій. Частка Росії впала з 6,8 % до 5,4 %, що пояснюється загостренням політичних відносин. Відмітимо також, що до 40 % інвестицій припадає на країни з пільговими податковими умовами або офшори, зокрема Кіпр, Віргінські острови, Беліз тощо. Інвестицій з цих країн хоча й скоротились, але не значно. Інші інвестори істотно скоротили фінансові потоки: наприклад, Австрія, Німеччина, Польща.

Якщо проаналізувати абсолютні та відносні характеристики іноземного інвестування за більш тривалий період, можна побачити, що Україна залишається осторонь міжнародних валютних потоків, отримуючи від 0,5 % у найкращі роки до 0,3 % у 2013 р. світового щорічного обсягу прямих іноземних інвестицій (табл. 2).

Таблиця 1 – Динаміка та структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ) (акціонерного капіталу) в економіку України у 2013 – 2015 рр. [розраховано за даними Державної служби статистики України [2]]

Країна - інвестор	Осяги ПІІ (наростаючим підсумком з початку періоду інвестування), млн.дол. США					Частка в ПІІ на 01.04. 2013 р., %	Частка в ПІІ на 01.04. 2014 р., %	Частка в ПІІ на 01.04. 2015 р., %
	на 01.04. 2013 р.	на 31.12. 2013 р.	на 01.04. 2014 р.	на 31.12. 2014 р.*	на 31.04. 2015 р.*			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Всього, в тому числі	55708,9	58157,0	52179,4	45916,0	41066,6	100,0	100,0	100,0
Кіпр	17692,2	19035,9	16533,6	13710,6	11684,3	31,8	31,7	28,5
Німеччина	6124,0	6291,8	6033,3	5720,5	5421,4	11,0	11,6	13,2
Нідерланди	5260,8	5561,5	5522,8	5111,5	4957,6	9,4	10,6	12,1
Російська Федерація	3814,8	4287,4	3537,8	2724,3	2198,6	6,8	6,8	5,4
Австрія	3420,4	3257,5	2890,8	2526,4	2265,0	6,1	5,5	5,5
Велика Британія	2609,0	2714,1	2400,6	2145,5	1897,0	4,7	4,6	4,6
Віргінські о-ви (Брит.)	2253,7	2493,5	2224,8	1997,7	1846,1	4,0	4,3	4,5
Франція	1761,1	1825,8	1782,7	1614,7	1511,4	3,2	3,4	3,7
Швейцарія	1160,6	1325,4	1319,6	1390,6	1351,5	2,1	2,5	3,3
Італія	1016,3	1267,8	1101,2	999,1	945,5	1,8	2,1	2,3
Беліз	1027,3	1055,6	857,2	642,4	484,0	1,8	1,6	1,2
США	880,7	991,1	919,9	862,3	681,5	1,6	1,8	1,7
Польща	920,9	845,4	803,4	831,2	775,5	1,7	1,5	1,9
Інші країни	7767,1	7204,1	6251,7	5639,2	5047,2	13,9	12,0	12,3

* без врахування АР Крим та м. Севастополь

Таблиця 2 – Макроекономічна характеристика залучення іноземних інвестицій в Україну у 2001 – 2013 рр. [розраховано за даними статистичного підрозділу ЮНКТАД 3]

Показник	2001 р.	2004 р.	2007 р.	2010 р.	2013 р.
Обсяг ПІІ, млн дол США у поточних цінах за поточним обмінним курсом	792,0	1715,0	9891,0	6495,0	3771,0
Обсяг ПІІ на душу населення, дол США	16,3	36,1	212,0	141,0	83,4
Частка у світових ПІІ, %	0,1	0,2	0,5	0,5	0,3
Співвідношення до обсягу валового нагромадження основного капіталу, %	10,6	11,7	25,2	26,3	12,2
Співвідношення до загального обсягу експорту товарів та послуг, %	3,8	4,2	15,5	9,4	4,4
Співвідношення до загального обсягу експорту товарів, %	4,9	5,3	20,1	12,6	6,0

Переживши велику фінансову кризу, пізнавши період перманентних виборів і політичної невизначеності, витрачаючи величезні ресурси на відстоювання власної територіальної цілісності, Україна потребує гігантських обсягів зовнішніх фінансових ресурсів. Частка іноземних інвестицій в Україну у 2013 р. сягнула 2,05 % ВВП за рік і 41,6% ВВП у перерахунку за наростаючим підсумком у акціонерний капітал за весь період інвестування, що свідчить, що українській економіці критично не вистачає інвестицій. Наприклад, частка іноземних інвестицій в економіку розвинених європейських країн досягла порядку 28–30% ВВП [4, с.29]. Для країн, що розвиваються цей показник ще вищий (рис. 1). Інвестори покладають великі надії на ринки, що розвиваються, а це означає, що Україні доведеться витримати серйозну конкуренцію з боку таких нових держав-членів Європейського Союзу, як Румунія і Польща, а також країн Азії, у своїй боротьбі за залучення іноземних інвестицій. Проте, стрімке падіння китайського фондового ринку в липні 2015 року може істотно вплинути на інвестиції в Азії.

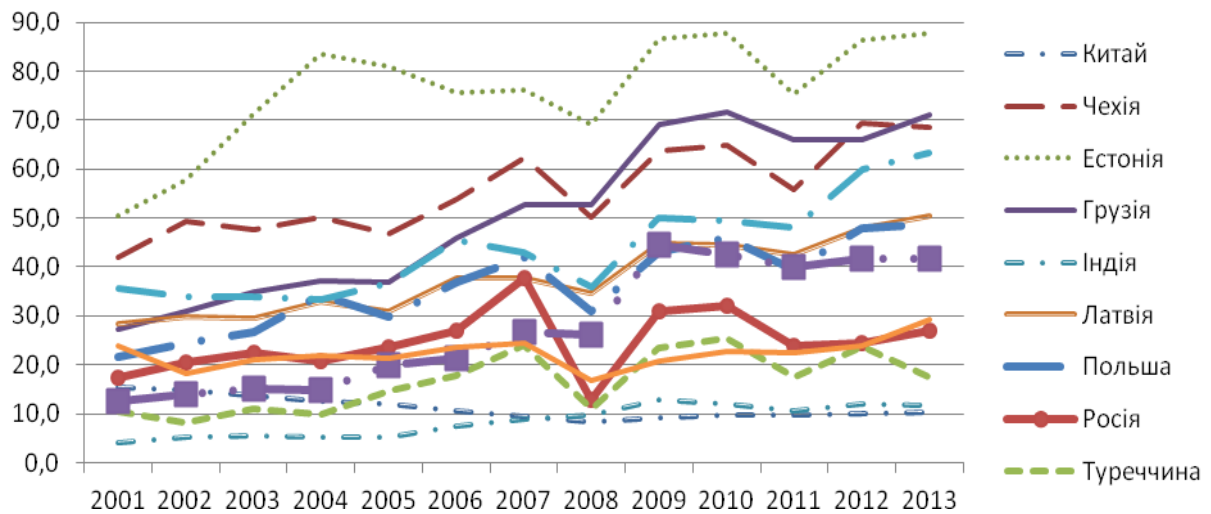

Рисунок 1 - Частка прямих іноземних інвестицій у акціонерний капітал у ВВП окремих країн світу у 2001 – 2013 рр., %

[побудовано за даними статистичного підрозділу ЮНКТАД 3]

Негативні тенденції прослідковуються не тільки в динаміці прямих іноземних інвестицій та їх структурі, але й в оцінці інвестиційного клімату країни. За даними Європейської бізнес-асоціації, яка регулярно досліджує інвестиційний клімат в країні, інвестиційна привабливість України досягла свого історичного мінімуму наприкінці 2013 р. [5]. Разом з тим орієнтованість владних еліт на реформи трохи покращила ситуацію у II кварталі 2015 р., що однак не дозволило фахівцям асоціації характеризувати інвестиційний клімат країни як нейтральний чи привабливий. Позитивні зміни пояснюються визначенням ключових напрямків розвитку країни, пов'язаних з антикорупційною складовою та очікуванням зменшення тиску на бізнес.

Крім того, знижують інвестиційну привабливість України нерішучість Уряду щодо реалізації обіцяних реформ, слабкість національної банківської системи, катастрофічний стан зовнішньої заборгованості, нестабільність національної валюти тощо.

Великою популярністю сьогодні користуються результати аналізу інвестиційної привабливості країн, представлені відомими інвестиційними, посередницькими та консалтинговими компаніями і рейтинговими агентствами, а також великими корпораціями, біржами і фінансовими групами та бізнес-журналами, що представляють їхні інтереси. До найвідоміших належать оцінки інвестиційної привабливості окремих країн від Світового Банку, видань «Institutional Investor», «Euromoney», «The Economist», «Fortune», різноманітних комплексних рейтингів за методиками Business Environment Risk Index (BERI), Moody's Investor Service, Тейна-Уотерса, Котлера-Хейзлера тощо.

Однак, зазначені оцінки, як правило, надають обмежену, здебільшого односторонню характеристику інвестиційної привабливості країни (ІПК), тобто не забезпечують комплексного підходу. Більшість здійснених у цій сфері досліджень унеможлиблює інтегрально розглянути основні існуючі проблеми, які потрібно подолати, щоб підвищити ІПК, не дають відповіді на запитання, якими мають бути шляхи її зростання, і що для цього потрібно зробити.

Результати експертних оцінок з використанням міжнародних рейтингів ведення бізнесу та конкурентоспроможності свідчать про низький рівень привабливості України як приймаючої країни (табл. 3).

Таблиця 3 – Україна в міжнародних рейтингах за 2010-2014 рр.

Рейтинг	Складові оцінки	Роки				
		2010	2011	2012	2013	2014
Індекс глобальної конкурентоспроможності економіки World Economic Forum	Якість інституцій, інфраструктура, макроекономічна стабільність, розвинутість фінансового ринку	89 місце з 133 країн	82 місце з 142 країн	73 місце з 144 країн	84 місце з 144 країн	76 місце з 144 країн
Рейтинг глобальної конкурентоспроможності IMD	Стан економіки, ефективність уряду, ефективність бізнесу та стан інфраструктури	57 місце з 58 країн	57 місце з 58 країн	56 місце з 59 країн	49 місце з 59 країн	49 місце з 60 країн
Рейтинг ведення бізнесу The Doing Business Світового банку	Легкість відкриття компанії, ліцензування, найму працівників, реєстрація власності, отримання кредиту, захист інтересів інвесторів	147 місце з 131 країн	145 місце з 117 країн	152 місце 183 країн	137 місце з 185 країн	112 місце з 189 країн
Корупційний індекс організації Transparency International	Індекс корумпованості	134 місце з 178 країн	152 місце з 182 країн	144 місце з 183 країн	144 місце з 177 країн	н.д.
Індекс економічної свободи Heritage Foundation	Ділова, торгова, фінансова, грошово-кредитна, інвестиційна, трудова свобода від уряду, від корупції, захищеність прав власності	162 місце з 179 країн	163 місце з 179 країн	163 місце з 183 країн	161 місце з 183 країн	155 місце з 183 країн
Рейтинг процвітання The Legatum Institute	Економічна ситуація, рівень підприємництва, управління, освіти, охорони здоров'я, безпеки, особистих свобод, соціального капіталу	69 місце з 142 країн	74 місце з 142 країн	71 місце з 142 країн	64 місце з 142 країн	63 місце з 142 країн

Джерело: побудовано автором за офіційними сайтами міжнародних організацій

Успіхи України у формуванні сприятливого бізнес-середовища відмічають всі рейтинги, але особливо стрімко змінюються позиції вітчизняної економіки у рейтингу Світового банку щодо легкості ведення бізнесу. За ним Україна у 2014 - 2015 рр. зайняла 96 місце піднявшись відразу на 16 пунктів [6]. Таке піднесення пов'язано із значним полегшенням процедур реєстрації власності, де наша країна піднялась відразу на 29 місць і посіла 59 місце у світі, запропонувавши більше ніж вдвічі нижчу вартість процедури (у % до вартості об'єкта нерухомості), ніж для країн ОЕСР. Крім того, високі позиції має

Україна за показником податкової системи – приріст склав 49 позицій. Такому стрибку сприяло скорочення кількості виплат до 5 порівняно з майже 12 по країнах ОЕСР та знижена в середньому ставка податку на прибуток - 9,7 % від прибутку порівняно з 16,4 % для країн ОЕСР. Разом з тим захист інвесторів залишається на дуже низькому рівні – 109 місце зі 189, при чому порівняно з минулим роком він навіть знизився на дві позиції. Також низькі показники за параметрами: міжнародна торгівля – 154 місце, подолання неплатоспроможності – 142, підключення до електрозабезпечення – 185.

Отже, покращення рейтингу України на загальному тлі є незначним. Розрив між країнами-аутсайдерами та країнами-лідерами значно скоротився. Тому сьогодні для того, щоб зробити якісний ривок з третьої чи другої категорії в першу, необхідно докласти набагато більше зусиль, ніж 10 років тому. Так, у 2014 р. Субсахарська Африка є лідером із проведення реформ: із 230 реформ регуляторного бізнес-середовища 74 реформи (32%) впровадила саме вона. А в Сенегалі, до прикладу, щоб розпочати бізнес, нині потрібно замість 2 місяців - лише 6 днів. До речі, це всього на день більше, ніж у Норвегії. За останні 10 років кількість країн, в яких можна розпочати бізнес за три тижні, збільшилася з 41 до 127. Тобто, сьогодні в 70% країнах бізнес можна розпочати за 20 днів. України в цьому переліку досі ще немає [7].

Рейтинг ефективності державного управління Світового банку, що охоплює понад 200 країн світу та оцінює підзвітність влади, політичну стабільність, ефективність роботи уряду, якість законодавства, верховенство права, зафіксував у 2013 р. падіння показників України за всіма параметрами. Зокрема, за параметром «контроль корупції» наша країна втратила 3,8 пункти з показником 12,0 (зі 100 можливих) повернувшись до значень 2002 р. та 1996 р.; за параметром «політична стабільність та відсутність насильства/тероризму» падіння відбулось вдвічі і сягнуло 21,3 відсоткових пункти, що можна порівняти з такими країнами, як Буркіна-Фасо (21,8), Зімбабве (24,2) та Гватемала (23,7). Знижено також оцінку ефективності державного управління до 30,1 пункти та доступу громадян до владних повноважень – до 37,0 пунктів. Якість законодавства оцінюється у 28,7 відсоткових пункти, що дорівнює попередньому року і сягає показника 2003 р.

Зрозуміло, що інвестиційна привабливість – поняття віртуальне, оскільки бажане не завжди відповідає дійсності. Оцінюючи інвестиційну привабливість певної країни, рейтингові агентства враховують не лише природний і виробничий потенціал, наявність трудових і фінансових ресурсів, але й отримані (як правило, в результаті опитувань) оцінки політичної ситуації в ньому, рівень корупції чиновників, судового захисту підприємництва на території тощо. Причому думки опитуваних можуть бути полярними залежно від їх особистого досвіду взаємодії зі структурами державної влади певних експертів чи агентств.

Нестабільність економічної та політичної ситуації в країні звичайно впливає на рівень довіри до неї іноземних інвесторів, що відбивається на обсягах залучення прямих іноземних інвестицій в економіку. Але ще більше на формування інвестиційного іміджу України впливає нерішучість у впровадженні реформ та їх декларативність. Все більше вітчизняних та закордонних експертів наголошують на необхідності негайних змін. І українському уряду прийдеться їх реалізовувати, інакше втрати будуть не тільки фінансові – у вигляді не залучених інвестицій, але й політичні – у вигляді втрати міжнародної підтримки.

Так, К. Бендукідзе, А. Аслунд, Д. Асеомглу, О. Гаврилішин, В. Калімон виділили найбільш необхідні для України реформи, які здатні за рік кардинально змінити економічну ситуацію в країні [8]. Дж. Сорос наголосив на необхідності більш активної позиції української влади у реформуванні суспільно-політичних та зовнішньоекономічних відносин і наголосив та ширшої підтримки Україні з боку Європейського Союзу [9]. Данилішин Б. зазначив, що західні лідери втомились від пасивності українського істеблішменту та можуть перестати надавати підтримку Україні в протистоянні з Росією [10].

Отже, зусилля влади мають бути спрямовані на реалізацію дієвих реформ економічних, суспільних, політичних відносин з метою реалізації національних економічних та політичних інтересів. Це сприятиме як відновленню економіки, так й формуванню позитивного міжнародного іміджу України.

В умовах подолання наслідків кризи всі держави світу, у тому числі й економічно розвиненні, перейшли від лібералізації економіки до більш активної реалізації своїх регуляторних повноважень. Зокрема вони не скоротили, а навпаки розширили свої повноваження у сфері економіки, тобто відбулось посилення економічної функції держави. Багатьма з них було запроваджено дво- та п'ятирічне планування економічного розвитку та розроблено довготермінові програми його реалізації.

В Україні засади планування економічної діяльності закладено Законами України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [11], «Про державні цільові програми» [12] та іншими. Зокрема, ними визначено правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць як складової загальної системи державного регулювання економічного і соціального розвитку держави. Законами встановлюється загальний порядок розроблення, затвердження та виконання зазначених прогнозних і програмних документів, а також права та відповідальність учасників державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку. Однак законом визначено можливість розробки тільки коротко- та середньострокових прогнозів. Про стратегічне планування в документі не йдеться. У 2011 р. було розроблено проект закону «Про державне стратегічне планування» [13], де було визначено необхідність розробки комплексних довгострокових програм економічного розвитку країни та запропоновано засади і структуру планів розвитку у країні, але, на жаль, закон так й не був прийнятий. Неможливо приймати окремі програми економічного розвитку галузей, напрямків діяльності, які не підпорядковані єдиному проекту.

На жаль, затверджена на початку 2015 р. програма розвитку «Україна 2020» [14] має суто декларативний характер, не спираючись а ні наукові розрахунки, а ні на системний аналіз проблем економічного розвитку країни [15]. У ній не запропоновано а ні шляхів досягнення поставлених цілей, а ні способів контролю за їх виконанням, що не дозволили документи вплинути на інвестиційний клімат в країні.

Враховуючи міжнародний досвід, для покращення інвестиційного клімату України варто орієнтуватися на:

- забезпечення пільгового податкового режиму під час здійснення великих капіталовкладень в економіку України;
- стимулювання інвестицій у реальний сектор економіки за рахунок розвитку системи, державних гарантій, що надаються інвестору в пріоритетних для України напрямках інвестування;
- збільшення спільного державно-приватного фінансування інвестиційних проектів із залученням іноземного капіталу;
- здійснення антимонопольних заходів та забезпечення внутрішнього конкурентного середовища для розвитку інвестиційної діяльності;
- організацію конкурсів та аукціонів щодо надання стратегічно важливих об'єктів у державну концесію вітчизняним та іноземним інвесторам.

Висновки. Отже, основними проблемами у сфері іноземного інвестування для України є: уповільнення динаміки залучення інвестицій, переважання у структурі партнерів з офшорних країн, що свідчить про повернення «відмитих» грошей в економіку, низька інвестиційна привабливість країни для інвесторів, при чому як внутрішніх, так й зовнішніх.

У сучасних умовах формування економічного, й інвестиційного середовища країни має ґрунтуватись не на популістських засадах, а орієнтуючись, у першу чергу, на забезпеченні економічного суверенітету та інвестиційної безпеки країни. Ця мета набуває особливого значення, оскільки дає орієнтири для прийняття основних соціально-економічних рішень. Мова йде, насамперед, про самостійний економічний розвиток, враховуючи наявність національних державних інтересів і підтримку державного суверенітету.

Список використаних джерел

1. Кулініч Т.В. Інвестиційна привабливість України та можливі шляхи її підвищення у сучасних умовах/ Т.В. Кулініч, М.А. Мричко // Вісник Національного ун-ту «Львівська політехніка». – 2013. - № 754. – С. 34 – 40. – Серія «Проблеми економіки та управління».
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>
4. Резнік Н.П. Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації/ Н.П. Резнік // Сучасні питання економіки і права. – 2013. - № 2. – С. 29 – 34.
5. Індекс інвестиційної привабливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>.
6. Офіційний сайт Світового банку та МФК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine/>
7. Думка експерта: Успіхи України в Doing Business не свідчать про якісні зміни // Українська правда. Економічна правда. – 2014. – 30 жовтня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2014/10/30/501938/>
8. Acemoglu D. Recommendations for immediate policy actions to address financial crisis in Ukraine / D. Acemoglu, A. Aslund, K. Bendukidze, O. Havrylyshyn, B. Kalymon. – KyivPost . – 2014. – 26 oct. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivpost.com/opinion/op-ed/recommendations-for-immediate-policy-actions-to-address-financial-criss-in-ukraine-369408.html>
9. Soros G. Wake up, Europe! // KyivPost . – 2014. – 23 oct. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivpost.com/opinion/op-ed/george-soros-wake-up-europe-369040.html>
10. Данилішин Б. Піддержит ли нас Запад во время зимней активизации Путина / Б. Данилішин // Новое время. – 2014. – 9 листопада. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvua.net/opinion/danylyshyn/Podderzhit-li-nas-Zapad-vo-vremya-zimney-aktivizacii-Putina-19004.html>
11. Закон України № 1602-14 «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» редакція від 02.12.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 25. – С. 125. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
12. Закон України № 1621-15 «Про державні цільові програми» редакція від 02.12.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 25. – С. 352. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>
13. Постанова Верховної ради україни № 4219 – VI «Про направлення на повторне друге читання проекту Закону України про державне стратегічне планування» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4219-17>
14. Матеріали інформаційного агентства УНІАН. Порошенко оприлюднив тези «Стратегії 2020» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/politics/989833-poroshenko-oprilyudniv-tezi-strategiji-2020.html>

15. Дацюк С. Серйозно про стратегію України // Українська правда. Блоги. – 2014. – 30 вересня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/542a76e644452/>

Ключові слова: інвестиційна привабливість України, інвестиційний імідж, інвестиційний клімат, стратегія розвитку

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность Украины, инвестиционный имидж, инвестиционный климат, стратегия развития

Key words: Ukraine's investment attractiveness, investment image, investment climate, development strategy

УДК: 658.7.01:621 (477)

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Короткий Ю. В., здобувач Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

Короткий Ю.В. Комплексна система управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства.

У статті автором запропонована комплексна система управління логістичним потенціалом. Вона визначена як сукупність взаємозалежних систем, що охоплює логістичну діяльність підприємств і її цільову спрямованість та забезпечує їхню ефективну роботу. Розглянуто чотири рівні та охарактеризовано складові першого рівня зазначеної комплексної системи – структурні системи, що забезпечують управління логістичним потенціалом: стратегічна, інформаційна, організаційна, фінансово - економічна, внутрішньовиробнича, маркетингово - збутова та управління логістичними ризиками. Наведено структурні елементи, що забезпечують реалізацію зазначених систем. Стратегічна система управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства визначена як діяльність, яка пов'язана з постановкою цілей і завдань логістичної системи підприємства та з підтримкою взаємовідносин між підприємством та зовнішнім середовищем, які дають можливість підприємству досягти своїх цілей, відповідають його внутрішнім ресурсним можливостям і дозволяють залишатися сприйнятливим до факторів зовнішнього середовища. Запропонований поділ розглянутих факторів впливу на логістичний потенціал машинобудівного підприємства на контрольовані та неконтрольовані (споживачі (їхні характеристики, міжособистісний вплив, процес прийняття рішень, організація тощо); незалежні засоби масової інформації (друковані ЗМІ, телебачення, радіо, Інтернет тощо); технології (досягнення в науково-технічному прогресі, ресурсні обмеження підприємства тощо); підприємства-конкуренти (стратегія конкурентів, взаємовідносини в каналах збуту, цінова політика тощо); економічна ситуація (темпи росту, рівень інфляції, безробіття тощо); законодавство; політична ситуація).